

Innhold:

- Høstgjødsling i frøeng med husdyrgjødsel
- Avslutning av frøeng
- Nedsviing av rødskløverfrøeng
- Soppbekjemping i frøeng om høsten
- Høsting av engveinfrøeng

Til alle frøavlere

Etter hvert nærmer høsting av frøenger seg slutten, stort sett gjenstår det rødskløver og noe engkvein. Nå er det viktig å tenke på neste frøår og gi frøengene riktig høstbehandling.

Høstgjødsling i frøeng med husdyrgjødsel

Husdyrgjødsel kan benyttes til høstgjødsling i frøenga, men det haster, etter 1. september er det ikke tillatt med overflatespredning av husdyrgjødsel. Forskjellige kommuner kan ha egne forskrifter for når og hvor husdyrgjødsel kan spres på eng. Undersøk med kommunen om det er mulig å spre husdyrgjødsel på enga etter 1. september dersom det ikke er mulig å spre tidligere.

Avslutning av økologisk frøeng

Frøenger oppformerer rotugras mer enn noe annet, så her er det nødvendig med tiltak så raskt som mulig etter tresking. Timotei og rødskløver danner meget bestandige frø, så strengt talt bør man ikke ikke utføre noe jordarbeiding samme høst. Da moldes frø ned i jorda og blir en del av ugrasfrøbanken. Bruk av beitepusser – og kjøring når jorda er lagelig er imidlertid aktuelt. Åkertistel og kveke vokser helt ned mot 5 °C.

I Vestfold utløser utsatt jordarbeiding/pløying kr fra 40-250 kr pr daa, alt etter erosjonsklasse. Sjekk hos fylkesmannen.no om tilskuddsordningen i Regionalt miljøprogram (RMP) for eget fylke.

Til våren må stubbharving utføres så raskt jorda er lagelig. Kjør harva 8-10 cm djupt, med ca 1,5-2 ukers mellomrom – det er temperaturen som bestemmer hvor lang tid det tar. Kveke bør ikke ha fått mer enn 3 blad, tistelen mer enn 6-(8) blad – da har de nemlig begynt innlagring av opplagsnæring i underjordisk rotsystem.

Vanlig såbedsharv gjør ikke god nok jobb med rotugras. Skålharver virker normalt best på kveke og åkerdylle, og brede gåseføtter best på åkertistel. Man har imidlertid ikke tilgang på alle typer, så bruk det du har best mulig. Det viktigste er at mest mulig jord gjennomskjæres og røres på, slik at mest mulig ugras forstyrres, og sultes ut. Ikke harv for djupt, max 8-10 cm. Det hele **MÅ** avsluttes med **GOD** pløying. For å få god pløying, må landsida på ploegen ha fast vegg. Det er ikke noe poeng å harve mer enn 2 ganger. Vel kan det bli fritt for ugras, men det hjelper lite dersom jorda er slått i fillebiter. De som bruker kvick-up harv, ikke ha for stor hastighet på kastevalsen bak. 450 omdreininger på PTO er nok. Pass også på at gåseføttene på denne harva skjærer mest mulig plant – hvis ikke blir det problem med pløyinga.

Stubbharving om våren, gir naturlig nok forsinka såtid, så om man skal så korn bør såmengden økes. Vær forsiktig med å så havre, da seint sådd havre ofte angripes av fritflue. Det er meget viktig å alltid tenke tettest mulig kultur for å hindre oppformering av rotugras.

Her kan du laste ned heftet "Veien til bedre pløying": <https://viken.nlr.no/fagartikler/13355/> Vi skal minne om dette igjen til våren.

Avslutning av konvensjonell frøeng

Glyfosat bør være et obligatorisk hjelpemiddel for å bli kvitt brysomt rotugras når frøenga avsluttes. Sprøyting seint i sesongen har forskjellig effekt på forskjellige ugrasarter, ofte bør det benyttes en større dose enn hva som benyttes ved sprøyting mot kveke i stubbåker, fordi en har andre rotugras i tillegg til kveke som skal bekjempes. Er det kun kveke som skal bekjempes vil 200-300 ml/daa med et 360 g/l-preparat være tilstrekkelig, dersom du har andre rotugras bruk 600 ml.

Kveke må ha minst 3-4 blad for å få godt opptak og transport ned i rotstenglene. Åkertistel har vekst lenge ut over høsten men er kortdagsplante og vil ikke strekke blomsterstengel, sprøyting om høsten krever 600-700 ml/daa. Åkerdylle går i dvale og vil ikke være mulig å bekjempe om høsten. Åkersnelle blir lite påvirket av glyfosat og vil utover i september ha liten vekst, et alternativ kunne være 180 ml Tomahawk 200 så snart som mulig dersom det finnes frisk bladverk.

Nedsviing av rødkløverfrøeng

Sein blomstring av rødkløveren en del steder har ført til at det er aktuelt å svi enga forholdsvis seint, hvor seint avhenger av været og utvikling i den enkelte enga. Som et utgangspunkt bør en sette siste dato til 10. september, i alle fall ikke seinere enn 15. september (men så var det været da som vi ikke har styring med). Når vi har 60 % modne frøhoder (da er stilken under hodet brunt) eller 5 uker etter maksimal blomstring er også tommelfingerregler for riktig tidspunkt. Bruk 200-300 ml Reglone/daa og stor væskemengde 40 l/daa. Størst dose og væskemengde om det er mye grønn bladmasse igjen. Husk DP-klebemiddel til Reglone.

Soppbekjemping i frøeng om høsten

I engrapp, sauesvingel, enkelte arter av "fjellfrø" og i rødsvingel kan soppbekjemping om høsten være aktuelt. 50 - 70 ml Delaro/daa dersom det er over 5 % rust eller brunfleck på bladverket. Tidspunkt fra overgangen august - september. I rødsvingel først og fremst i eng med høyt avlingspotensiale.

Høsting og pussing av engkveinfrøeng

Minner om resultatene av høstetidsforsøk som ble presentert i Jord- og Plantekultur 1999 som konkluderer med at høsting ikke skal utsettes unødige

1. Frøeng av engkvein når ikke fysiologisk modning (maksimal frøavling) før vanninnholdet i frøet er kommet under 25 prosent.
2. Ved direkte tresking av engkveinfrøeng med 20-25 prosent vann i frøet vil en sjelden få berga mer enn 60-80 prosent av frøavlinga. Når vanninnholdet kommer under 20 prosent, er imidlertid frøenga utsatt for dryssing i uværsperioder. Dette betyr at engkveinfrøavlere bør satse på to gangers tresking.
3. Frøeng av engkvein bør treskes i solskinn og ved lav luftfuktighet.
4. Engkveinfrøet er robust mot treskeskader og det vil bedre uttreskinga om en øker slagerhastigheten til 25-30 m/s allerede ved første gangs tresking.
5. Høsting av engkvein er tidkrevende, og frøavlere med store arealer kan ikke regne med å få unnagjort direkte treskinga av hele arealet under absolutt optimale forhold. Desto viktigere er det at en iallfall på en del av arealet starter litt tidlig og heller baserer seg på to gangers tresking.

Etter tresking av engkvein skal halmen fjernes og stubben bør pusses ned (til 5-6 cm) kort tid etter tresking (og halmfjerning). Stubben kan ligge, det er ikke nødvendig å fjerne den. Dersom en utsetter pussing av stubben til slutten av september bør stubben også fjernes om den var lang, over 15 cm.

Jørn Ketil Brønstad	Norsk Landbruksrådgiving Nord-Trøndelag	959 04 768
Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Østafjells	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissinger	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Stein Jørgensen	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	991 60 503